

Osztályozás

725.091

"1959"

Személy

Helyszám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Thun Erősebet

Cím:

Sötét-külvárosból gazdag iparnegyeddé nőtt

a Ferencváros

244

Bontakozó tervek, ünnepi napok a IX. kerület programjában

Magyar Nemzet
1959. 9. 7.

Kétarcú kerület a Ferencváros. Peremén sajátos kisvárosi hangulatot őriznek a földszintes viskók és macskakövek, derekán meg a Körutat hordja övnek: bérpalotákkal, fénycsövekkel, frissen pezsdülő metropolisi forgalommal. Az emberek is kétfélék, akik lakják. Némelyikük még lelkében őrzi a múlt sötéttségét és nem lát ki belőle, a többiek azonban már a fény felé fordítják tekintetüket, dübörög bennük az alkotókedv.

Felszökő számok

Ha százötven évvel visszafordítjuk az idő kerekét, káposztáskerteket találunk a helyén. Ha húsz esztendő távlatból figyeljük multját: egy nyomorral vert, sötét külvárosi kerületet látunk. Ma viszont becsült és gazdag iparnegyede Budapestnek. Számos üzemét fejlesztették duplájára vagy háromszorosára, területén épült 1951-ben Közép-Európa második legnagyobb szerszámgépgyára, tízezrekkel szaporodott a munkalehetőség és kereset... 1950-ben 34 Közért-boltja volt, most 176 van. A kisipari szövetkezetek száma négyről hússonnégyre, a bölcsődei férőhelyeké száznolcvanról háromszázötvenre emelkedett. Ezek az élet különböző területeiről felsorolt adatok a kerület lakosságának növekvő jólétét bizonyítják. A helyi tanács és a népfrentbizottság vezetője azonban az anyagi gazdagságon túl, a kerület szellemi tisztaságát is biztosítani akarja.

Utat törnek a „Csumbuj”-ba

Az első »hadüzenetet« a Valéria-telepnek küldték, amelynek gondját a szélein épülő lakótelep sem vetette el, veszelyes a lebontott putrik bérloít csoportosan áttelepíteni az új lakásokba, mert — mondjuk meg őszintén — ezeknek egy része laza erkölcsű.

— Ha egy bolyban maradnak, még a közjük tévedő egészséges gondolkozásukat is megfertőzik — mondták a tanácsnál. — Ha azonban a múlt posványába süllyedt családokat a város különböző pontjain helyezük el, az egészséges társadalom apránként felszívja őket, és annak erkölcsi atmoszférájához fognak maguk is alkalmazkodni.

A határozat megszületett s — bár fellebbeznek ellene a végnapjait élő Valéria-telep bennszülöttei — végre is hajták.

A második »ütközetet« az Illatos út környéki »vagánytanya«, az úgynevezett »Csumbuj« ingoványán vívják, amelynek erkölcsi iszapján ma is gyakoriak a zug-bormérések és rejtőzik a prostitúció.

— Van-e jogunk szemrehányást tenni? — kérdezi Hegedüs Imre, a tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese. — Alig. Evtizedek óta úgy tekintettük az Illatos út környékét, mint valami erkölcsi lepraszízetet, amely-

nek elkarhozott lelkét csak kikerülni lehet, gyógyítani nem. A kerületi KISZ-esek azonban utat törtek a »Csumbuj«-ba. Expedíciójuk orvos-ságot is vitt magával: zenét, dalt, könyveket. És lám, a »vademberek« sorra megszéplődülnek.

Eddig egyetlen színvonalas üzlet, cukrászda, kultúrterem, de még talponálló italbolt sem volt a »Csumbuj«-ban. Most tervezik egy modern üzletház építését Közért-telep, vendéglátóipari kombináttal, emelétén pedig 400 személyt befogadó kultúrteremmel és mintegy 5 kisebb klubszobával. A tréfáskedvű fiatalok úgy mondják, hogyha Allah, és OTP, az ő prófétaja úgy akarják, hamarosan meglesz a pénz és munkához látnak. A helyi üzemek is szívesen támogatják anyagiilag a gondolatot, hogy az elhanyagolt »Csumbuj« kulturális bázist kapjon. Az első felajánlás — 100 000 forint —

a Kénsavgyár vezetőségétől érkezett.

A házkezelőség sem alszik

Pillantsunk be a ferencvárosiak terveibe: Tompa fényfüggöny az Iparművészeti Múzeum körül, amely kiemeli az éjszakából Lechner Ödön gyönyörű épületét, a sárga-zöld-mázás pirogránit cserepekkel borított kupolát és laternát... Kerületi erőből úttörőház a Hámán Kató téren... Gyógyszertár a külső Gyáli úti piac mellé... Új filmszínház a »bolhácskának« csúfolt két eddigi mozi, az Üllői úti Akadémia és a Kinizsi utcai Kultúr mellé.

Tavaly szabadtéri színpad építésére indítottak mozgalmat. Nyárra elkészül a tanácsháza mellett. Most a Messter utcai rendelőintézetre húznak új emeletet... Főútvonal portáljaik városzerte elismerten a legszebbek, mert tervezésükben a házak stílusához alkalmazkodó egységre törekedtek. Szívvel csinálják, amihez csak fognak. Akkor a sístergés kerületszerte, hogy itt még az álmoskedvű házkezelési igazgatóság sem alszik. Őket is sodorja a lendület, folytonosan újban törik a fejüket.

Az idén hibafelvételi jegyzőkönyv-íveket köröztek lakásról lakásra, amelyeken a bérlők felsorolhatták igényüket és a jogos kívánásokat — úgy remélik — egy éven belül ki is elégítik. Tehetik, mert az egész fővárosban ez az egyetlen házkezelőség, amely hosszútávú tervvel dolgozik. 1957-ben ugyanis, újszerű és önálló elképzeléssel, 13 éves tervet készítettek, amely két főcsoportra osztva (felújítás-bontás), minden egyes kezelésük alatt álló ingatlant felsorol. A hosszútávú terv mentén az éves tervek olyanok, akár országúton a kilométerkövek. Ezekon mérhető le, hogy a tatarozás elérte-e a meghatározott gyorsaságot. 1958-ra például 3857 bérlemény renoválását irányozta elő a hosszútávú, és 3862-t valósított meg az éves terv. Tehát néhány mé-